Strandpalen van Schier aan het woord

Veel Friezen uit de provincie steken de handen uit de mouwen om van LF2018 een succes te maken. Het *Friesch Dagblad* geeft de vrijwilligers een gezicht. Vandaag: Harry Alers, bedenker van het project *Trouwe wachters* op Schiermonnikoog.

Deze strandpaal op de westkust van Schiermonnikoog is dankzij een recente verfbeurt weer enkele jaren bestand tegen de zon en het zilte zeewater. Foto: Riky Alers-Jeurissen

Ut 'e mienskip

Gerbrich van der Meer

Al ettelijke keren had hij het kadastermapje van Schiermonnikoog uit de verhuisdozen gehaald, maar nooit had hij de tijd genomen om het goed te bekijken. Eenmaal met pensioen veranderde dat, glimlacht de landmeter, die sinds 2011 op het eiland woont. Het dossier bleek een schat aan informatie te bevatten die hem inspireerde tot strandpalenproject *Trouwe wachters*, onderdeel van LF2018project *Kom op verhaal*.

Harry Alers redde het archief van de papiervernietiger toen hij indertijd als landmeter bij het Kadaster werkte, vertelt hij. ,,Omdat het dossier op microfiche was vastgelegd, kond het papieren dossier weg." Dat kon de trouwe Schiermonnikoogganger niet over zijn hart verkrijgen. Zo kwam het bij hem thuis te liggen.

Al bladerend in het mapje stuitte Alers op metingen uit 1906. Zijn interesse was gewekt. Zouden die metingen nog te traceren zijn? Met een GPS liep hij letterlijk tegen de strandpalen op. Al snel ging er een mailtje richting Rijkswaterstaat. Of ze hem nog wat coördinaten wilden toesturen. ,,Ik kwam bij allerlei strandpalen uit. Zo kwam de fascinatie voor deze markeerders tot stand."

Strandpalen zijn op de Friese waddeneilanden ideale oriëntatiepalen voor de wandelaars. Zeehonden kunnen gemakkelijk gelokaliseerd worden en ook voor de ambulance of politie zijn de strandpalen onmisbare oriëntatiepunten. ,,De palen zijn oorspronkelijk door Rijkswaterstaat neergezet als alarmsysteem voor kustveranderingen. Je wilt immers weten wat buurman Zee doet. Voor je het weet staat hij voor je deur!" Zonder palen is dat lastig inschatten. ,,Als een paal het ene jaar een halve meter boven het zand uitsteekt en een jaar later een meter hoger, dan weet je dat er een zandafslag is geweest."

Strandpalennetwerk

Dit jaar precies 150 jaar geleden gingen de eerste zes stenen palen de grond in. Later werden er om de kilometer houten palen geplaatst van 5,50 meter lengte. In de zestiger jaren van de vorige eeuw waren dat er al 288, vertelt Alers. ,,De watersnoodramp in Zeeland schudde Nederland wakker. Het strandpalennetwerk moest verdicht worden. Om de tweehonderd meter kwam er nu een paal."

Inmiddels gebruikt Rijkswaterstaat computermodellen om de eilanden in de gaten te houden en

> Je wilt immers weten wat buurman Zee doet. Voor je het weet staat hij voor je deur!

behoren de strandpalen tot het cultureel erfgoed. Het themanummer van vorig jaar van de Cultuur Historische Vereniging 't Heer en Feer van Schiermonnikoog werd gewijd aan deze blikvangers. ,,Wat betekenen die nummers, waar staan de letters voor, waarom staat deze strandpaal hier, en die daar, je kunt het allemaal in de brochure terugvinden."

Tot en met mei 2018 is er een expositie over de strandpalen in het bezoekerscentrum te Schiermonnikoog. Daar wordt werk getoond van de Schiermonnikoger schildersgroep De Kwast. Thema: de eilander strandpalen. ,,Het samenwerken met verschillende Schiermonnikoger partijen is een prachtige bijvangst van dit project" , vertelt Alers.

Boswachter Erik Jansen schreef een sprookje over de strandpalen, inmiddels is beeldhouwer Ian Jongerius bezig met het maken van een strandpaal waar een verhalenverteller dit sprookje zal vertellen. Ansichtkaarten liggen inmiddels bij hotels, folders op de boot en misschien komt er zelfs nog een theatrale activiteit. ,,Op 10 oktober 1868 werden op Schiermonnikoog de eerste metingen gedaan. Ik zou het geweldig vinden als er 150 jaar later een theatraal spel opgevoerd kan worden waarin die metingen weer gedaan worden."